

Studies over China.

Door A. LUKKIEN.

VII.

De slavernij van den opium.

Het is een eigenaardig verschijnsel, dat de mensch, wáár ter wereld ook, zoekt naar middelen tot prikkeling en bedwelming. Het gezaaide eten en water drinken, zooals Daniël en zijn vrienden drie jaren aaneen deden met goed succes, — dat doet de mensch in 't algemeen nergens op aarde. Men zoekt prikkeling in specerijen, in koffie, thee en chocolade, in tabak; men zoekt bedwelming in bier, wijn, sterke dranken van allerlei aard, en wáár men ook onbekende volkeren gevonden heeft, altijd hadden ze hun opwekkende en verdoovende middelen en dranken. De Mahomedaansche wereld maakt, wat bedwelvende dranken betreft, een gunstige uitzondering; Mahomed heeft ze verboden, en over 't algemeen wordt zijn gebod gehoorzaamd. Doch ook China kan geprezen worden als een land, waar het misbruik van wijn en sterke drank reeds vele eeuwen lang zeer gering was geweest. De Chinees was er te wijs voor, en bovendien, hij was beducht voor de minachting, die het deel was van den dronkaard. Rechtvaardigheid en matigheid zijn in China geen ijdele klanken geweest; anders had de natie zich niet kunnen staande houden gedurende veertig eeuwen. Zulk een natie moet inwendig sterk zijn.

En daarom is het zoo ontzettend jammer, dat in de laatste honderd jaren het opiumgebruik in China zoo groot geworden is. In sommige provinciën gebruiken, naar Chineesch zeggen, elf van de tien menschen opium! Volgens opgave van de regeering zijn 30 tot 40% van de Chineezen min of meer opiumgebruikers. Uitgestrekte landerijen, waar vroeger nuttig koren groeide, zijn thans in gebruik voor de opiumteelt, en dat, waar de bevolking zóó groot is, dat het land zijn bewoners bijna niet meer voeden kan. En deze jammer is zooveel te meer te betreuren, daar ze de schuld is van de Europeanen, in 't bijzonder van de Engelschen.

Opium is een plant, verwant aan de mooie, maar vergiftige klaproos of papaver, die des zomers onze korenvelden siert. Zij schijnt het eerst voor geneeskundig doel gekweekt te zijn door de Arabieren. Door insnijdingen in den stengel verkrijgt men een sap, dat op verschillende wijze toebereid wordt tot laudanum, morfine en andere medicamenten, die in de wijze hand van den arts nuttig kunnen werken voor het menschelijk lichaam.

Doch er wordt nog ander gebruik gemaakt van opium; het wordt gegeten en het wordt gerookt. Het gedroogde sap wordt in den vorm van pillen ingenomen, en heeft dan een hongerstillend vermogen; Bilderdijk vertelt, dat hij in een tijd van groote armoede in drie dagen niets genuttigd had dan opium. Natuurlijk kan geen mensch van opium leven; zooveel voedsel bevat het niet, maar het neemt de kwellingen van den honger voor een tijd weg, en schijnt een aangenaam gevoel door het lichaam te geven.

Gerookt wordt opium eveneens in den vorm van pillen ter grootte van een erwt. Soms ook wordt opium vermengd met fijngesneden tabak, en op die wijze gerookt. Daar opium geen vuur houdt, behoort tot het rookgereedschap een lampje, waar de pijp bij gehouden wordt. Reeds enkele trekken aan de pijp geven een aangename gewaarwording; men voelt zich verlicht, men

vergeet zijn pijn en verdrietelijkheden, en men heeft een gevoel van verhoogd leven; of men meer zou kunnen doen dan anders. Na nog een enkelen trek valt men in een soort sluimering, die meestal aangename dromen geeft. Deze aangename toestanden wekken natuurlijk de begeerte naar opium. Maar wie de hand naar de opiumpijp uitsteekt, begeeft zich op gevaarlijk terrein; de verzoeking is sterk, om nog eens weer te beginnen. En dan is het niet meer, zooals de Chinees zegt, de man, die den opium eet, maar de opium, die den man eet. Want het vergif heeft een zeer schadelijke uitwerking op het geheele lichaam. Men vermagert en verzwakt; de ingewanden worden slap, en het verstand benevelt. De opiumgebruiker wordt niet woest en razend, zooals de gebruiker van sterke drank, maar hij wordt idioot; onverschillig omtrent zijn zaken, zijn familie, zijn belangen, hij heeft ten slotte maar één wensch meer: opium. Hij is niemand tot een last; hij vermoordt alleen langzaam-aan zichzelf. Zijn leven is een voortdurende uitputting en verzwakking.

En hij kan aan de slavernij niet ontkomen, nog veel minder dan de drankslaf. De laatste moet, als hij van den drank af wil, alleen strijden tegen zijn sterke begeerte; de opiumrooker heeft veel meer te overwinnen. Want als hij het één dag nalaat, krijgt hij hevige diarree, terwijl een brandend gevoel van dorst zijn mond kwelt. En houdt hij vol, dan worden de pijnen en bezwaren steeds grooter; het water loopt hem uit neus en oogen; eten kan hij niet. En daarbij weet hij, dat enkele trekken aan die verleidelijke pijp alle bezwaren zullen wegnemen, en hem weer een gevoel van welzijn en geluk zullen schenken. Is het dan wonder, dat hij geen stand kan houden, en bezwijkt voor de bekoring?

Er zijn wel sterke naturen, die matige gebruikers blijven, doch dat zijn uitzonderingen. Veel grooter is het getal van hen, die van kwaad tot erger gaan. En menigeen, die, als hij weer nuchter is, nadenkt over zijn toestand, en zich zijn toekomst voorstelt, slaat de hand aan zijn eigen leven, en wordt een zelfmoordenaar.

Daar komt nog bij, dat velen onder den invloed van opium dingen doen, die ze anders niet zouden doen. Menig opiumhuis is een huis van ontucht; menige misdadiger bedwelmt zich met opium, om moed te krijgen voor zijn booze daad. Menige opiumrooker ook, vooral op Java, wordt plotseling krankzinnig en grijpt een wapen om alles wat hem in den weg komt, neer te steken. Amok-maken noemt men dat in onze Oost.

In Nederlandsch-Indië wordt opium gerookt; in China ook. In Engelsch-Indië, waar het misbruik veel minder groot is, wordt opium gegeten, en dat schijnt minder schadelijk te zijn. Ook in Arabië, Perzië en de Turksche landen van Azië wordt opium gebruikt, doch niet in groote hoeveelheid, terwijl het gezonde Japan tot dusver vrij gebleven is van de opium-ellende. Toen Japan een halve eeuw geleden zijn havens openen moest voor den handel met Europa en Amerika, heeft het dadelijk de bepaling gemaakt, dat geen opium mocht worden ingevoerd; ook is het kweken er verboden.

In Europa is het gebruik van opium als bedwelmingsmiddel bijna onbekend; alleen in de havensteden van Frankrijk zijn in den laatsten tijd opiumkroegen verzeen, en gaat men dus het voorbeeld van Azië navolgen.

(Wordt vervolgd.)

WILHELMINA VAN PRUISEN.

Als Willemijntje een der meest bekende vorstinnen uit het Huis van Oranje, haar schoondochter is zeker wel de minst bekende. Maar het spreekwoord zegt, dat het de beste vrouwen zijn, over wie het minst gesproken wordt, en het spreekwoord kon hier wel eens gelijk hebben. Er is anders zóóveel gelijkheid, dat

men de twee vorstinnen met elkaar zou verwarren. Frederika Sophie Wilhelmina en Frederika Louise Wilhelmina, beide prinsessen van Pruisen, de eerste een zuster, de laatste een dochter van koning Friedrich Wilhelm; beide de vernedering deelynd van het Oranjehuis, beide de verheffing belevend. Maar de karakters van tante en nicht verschillen zóóveel, dat niemand ze verwisselen zal. al was het alleen maar, omdat door haar groote bescheidenheid niemand onze eerste koningin kent. Zij is geen koningin geweest, maar koningsvrouw, moeder van prinsen en prinsessen, en tot de regeering is zij nimmer geroepen; zij is een van de enkele onder onze vorstinnen, die geen weduwe zijn geweest. En wilt ge haar nog van een andere zijde kennen, lees dan uit een van haar brieven de volgende woorden: „Wat zijn wij gelukkig, dat wij dat Evangelie van vrede en vertroosting hebben, waarvan wij de waarde elken dag beter leeren kennen, naarmate wij het ons eigen maken en het toepassen op ons zelf. Wat ons voorheen donker scheen, is thans helder, wij vinden er troost in voor al onze moeiten; het is een onuitsprekelijke bron, een fontein, die nooit opdroogt.”

Wij kennen evenwel haar en de latere vorstinnen niet zoo goed als de vorige, omdat ze nog niet tot de geschiedenis behooren; haar brieven zijn nog geen publiek eigendom, zooals die van Juliana van Stolberg of Louise de Coligny, of als het dagboek van Maria Stuart. Van de vorsten en vorstinnen der laatste eeuw kan dat nog niet; eerst later zal men deze beter leeren kennen, maar dan zal toch de indruk blijven, dat de gemalin van den krachtigen koning Willem I een zachtmoedige, vriendelijke, vrome vrouw is geweest.

De gemalin van onzen eersten koning! Wel is het met haar gegaan per aspera ad astra, door de diepte naar de hoogte, eer het zoover was. Drie jaren was ze hier als erfprinses, daarna zwierf ze negentien jaren rond in ballingschap, en toen kwam eindelijk de dag, dat ze onze koningin werd, wat ze nog vier-en-twintig jaar mocht blijven. En die vele jaren van ballingschap zijn voor haar teeder gemoed bijzonder zwaar geweest, daar het jaren waren van voortdurende zorg. Wie, gelijk wij tegenwoordig, van uit de verte oorlogsdaden gadeslaat van honderd of meer jaren geleden, let op heldenmoed en opoffering, op flinkheid en slimheid. Maar we vergeten gewoonlijk, ook eens te denken aan de vrouw of de moeder van den krijgsman, die den geheelen strijd doormaakt, ingedachten, zonder de opwinding van den veldslag, steeds bezorgd over de levens, die haar dierbaar zijn. En dat is het lot geweest van de teerhartige Wilhelmina van Pruisen.

De inval der Pruisen tot herstel van het stadhouderschap in 1787 schijnt wel mee de aanleiding geweest te zijn tot het huwelijk. In 1789 deed de erfprins een reis naar Berlijn, en in September werd de verloving gevierd. Toen was hij zeventien, zij vijftien jaar oud. De prins keerde dan ook terug om eerst nog een paar jaren te studeeren; de prinses besteedde den tijd om onze taal te leeren. In 1791 werd te Berlijn de bruiloft gevierd, waarbij al de Oranjes aanwezig waren, behalve de stadhouder.

Met veel vertoon van vreugde werd het jonge paar in Holland ontvangen; het scheen haast, of er geen Patriotten meer waren. De Staten brachten milde huwelijks giften,

en overal werd de nieuwe prinses gehuldigd. Groot werd vooral de vreugde, toen 6 December 1792 de eersteling geboren werd, de prins, die Willem II zou zijn. Vooral Willem V verblijdde zich; hij was de eerste van zijn huis, wien het voorrecht te beurt viel, een kleinzoon te hebben.

Voor de jonge moeder intusschen waren de verdrietelikheden van den tijd, waarin zij leefde, reeds begonnen. Haar jeugdige gemaal had reeds dien eersten zomer in het veld doorgebracht, in den strijd tegen het revolutionaire Frankrijk, dat immers aan alle vorsten den oorlog had verklaard; in het jaar 1793 moest hij weder uittrekken om het eigen vaderland te verdedigen tegen Pichegru.

Voor dien keer mislukte de inval tengevolge van de Europeesche verhoudingen; in 'tjaar 1794 echter kwamen de Franschen terug en was er niemand, die Nederland beschermde. We hebben reeds gehoord van de vlucht van het huis van Oranje, en we stellen ons nog eens dien Januaridag voor. Welk een tocht voor de twintigjarige moeder met haar tweejarig zoontje! Een koningsdochter, vluchtend op een visschersschip uit het land, waar ze drie jaar geleden onder blij gejubel was binnengekomen.

Maar alle tronen wankelden in die dagen; en in Frankrijk had koningin Marie Antoinette zelfs het schoone hoofd moeten leggen onder de guillotine.

Lang duurde het verblijf van de erfprinses niet te Londen; Willem Frederik, haar gemaal, had niet het toegeevende en lijdzame karakter van zijn vader, maar aardde meer naar Willemijn. Hij bracht zijn gemalin naar Berlijn, en voegde zich daar bij de legers, die de Franschen bestreden. Vele jaren duurde de krijg; eerst tegen de revolutie, toen tegen Napoleon. Steeds was Willem Frederik mee vooraan; eenmaal werd hij gewond, eenmaal krijgsgevangen. En eenzaam meestal vertoefde zijn gemalin in Berlijn. Daar werd in 1797 haar tweede kind geboren, Prins Frederik, die zoovele van de goede eigenschappen zijner moeder heeft geërfd. Drie jaar later volgde een dochttertje, Pauline. Die kinderen leerden in Berlijn van hun Deutsche

moeder Nederlandsch spreken. Was het niet, alsof Wilhelmina trots alles geloofde aan den terugkeer?

Tusschen de krijgsbedrijven kwamen soms rustiger dagen. Zoo na den vrede van Amiens in 1802. Willem V gaf aan zijn zoon het bestuur over de Nassausche landen, en het leek een oogenblik of er verademing komen zou. Doch kort duurde de vrede. Weldra ontbrandde weer de strijd, en geen jaar bracht bitterder ellende over Pruisen dan 1806. Het Pruisische hof moest vluchten uit Berlijn, en Wilhelmina en haar kinderen vluchtten mee, beleedigd door Fransche soldaten. In dien tijd stierf het jongste kind tengevolge van de moeilijkheden der vlucht. Ook verdwenen alle inkomsten, daar Napoleon het Nassausche land in bezit nam. Alleen eenige goederen in Silezië bleven over. Het huis van Oranje-Nassau was geen regeerend vorstenhuis meer.

Weer trok Willem Frederik ten strijde met de legers, die Napoleon weerstonden. Maar na Pruisen viel ook Oostenrijk en thans kwam er een korte tijd van vrede, doch het was de vrede der machteloosheid. In dien tijd werd het jongste kind van Wilhelmina geboren, Prinses Marianne, ook nog niet vergeten. Doch de oudste zoon, die intusschen achttien jaar geworden was, had reeds het

voorbeeld zijns vaders gevolgd, en streed in Spanje onder de roemrijke vanen van Wellington, den Hertog der Overwinning, den eenige, die in dezen tijd Napoleon weerstond. Dubbele zorg alzoo voor de afme Wilhelmina, nu echtgenoot en zoon onder de wapenen stonden.

We kennen de geschiedenis van Nederlands herstel in 1813. Na negentien jaren van ballingschap keerde de thans bijna veertigjarige vorstin terug in het land, waar ze slechts drie jaren had gewoond. Nederland vergoedde haar eenigszins het leed door haar een koningskroon aan te bieden, en de mogendheden verdubbelden de kroon, toen ze België bij Nederland voegden. Maar nog was de strijd niet uit. Waterloo moest nog komen, eer de geschiedenis van Bonaparte afgevoerd was. Daar werd Wilhelmina's oudste zoon gewond, en de koningin snelde naar België om den held van Quatre-Bras en Waterloo persoonlijk te verplegen. Want ook al was ze koningin geworden, ze bleef, die ze was, een eenvoudige, trouwe, liefhebbende echtgenote en moeder.

Gelukkig voor onzen eersten koning, dat hij zulk een vrouw had. Hij met zijn hooge opvatting van het koningschap, zou niet hebben kunnen dulden, dat zijn gemalin zich met staatszaken bemoeide, waarin hij zelfs de Staten-Generaal weinig invloed toekende. Maar van zijn gemalin behoefde hij geen bemoeiing te vreezen; zoo gaarne vertoefde hij, die zeer veel werkte, elken namiddag eenigen tijd bij haar, doch alleen om te verpoozen, niet om raad of medewerking te zoeken. Zij ging op in het huiselijk leven, en dat juist maakte hem het huwelijk gelukkig.

De familie werd grooter. In 1815 huwde de kroonprins met de Russische grootvorstin Anna Paulowna, en in 1817 werd uit dat huwelijk de erfprins geboren. Koning Willem I had dus ook het voorrecht een kleinzoon te hebben, en zelfs werd hij in 1840 overgrootvader, wat geen ander Oranjevorst te beurt is gevallen. In 1825 huwde ook Prins Frederik; zijn bruid was Louise van Pruisen, een zuster van zijn vriend, die in 1871 Duitschlands keizer werd. Dat paar woonde in het Paleis aan den Boschkant in Den Haag en op het Huis de Pauw. Daar werden twee zoontjes geboren, die jong weer stierven, en twee dochters, Prinses Louise, die Zweedsche koningin zou worden, en Prinses Marie, die met den Vorst Von Wied huwde, en dit voorjaar nog eens in Den Haag is geweest.

Nog eenmaal echter werd de koningin opgeschrikt door kriegsrumoer. 't Was de Belgische opstand van 1830. En weer trokken haar beide zonen ten strijde. En weer kon de moeder zich verheugen over de groote populariteit, die vooral haar ridderlijke oudste zoon genoot. Maar tegelijk kon ze in de volgende jaren waarnemen, hoe de liefde tot haar gemaal meer en meer bekoelde. Koning Willem I had den nieuwen tijd, die door de Revolutie ingeluid was, niet begrepen, niet gewild tenminste, en zich meer en meer verzet tegen volksinvloed. Dat wekte verzet, een verzet, dat uitgesproken werd, en dat ten slotte zóó sterk werd, dat de koning zwichtte, en afstand deed van den troon in 1840. Dat heeft koningin Wilhelmina niet meer beleefd. Haar gezondheid had te veel geleden onder alle zorgen en bekommernissen; ook de frissche zeelucht in het Paviljoen te Scheveningen, dat de koning voor haar had laten bouwen, kon geen herstel aanbrengen. Den 12^{den} October 1837 stierf ze, en ze liet een ledig achter in de harten van haar gezin; niet zoo groot in de harten der onderdanen, die haar weinig hadden gekend. En toch had het volk veel aan haar te danken: de vriendelijkheid en welwillendheid van haar zonen, koning Willem II en van zijn broeder Prins Frederik, twee vorsten, die onder ons volk buitengewoon geliefd zijn geweest.

A. L.

ALFRED TENNYSON.

't Is 6 Augustus, a. s. juist 100 jaar geleden, dat Alfred Tennyson te Somerby in Engeland geboren werd. Zijn vader was een leeraar der Engelsche Staatskerk.

De jonge man studeerde aan de beroemde hoogeschool van Cambridge. Reeds vroeg openbaarden zich zijn dichterlijke gaven. Op zijn achttiende jaar gaf hij in vereeniging met zijn broeder Charles de „Gedichten van twee broeders” in het licht, die naamloos verschenen. Drie jaar later volgde een verzameling lyrische gedichten, die echter even weinig opgang maakten als een bundel, die in 1833 verscheen.

Doch dit werd anders. In 1842 verschenen twee deelen gedichten, nieuwe of omgewerkte, die met graagte werden ontvangen. Daarin komen voor het bekende „The May Queen,” zoo roerend schoon, en het grootsche „Locksley Hall.”

In 1850 (we moeten hier kort zijn) verscheen zijn misschien beroemdste gedicht „In Memoriam,” in vierregelige verzen. Het is gewijd aan de nagedachtenis van zijn vriend Hallam, die met Tennysons zuster in het huwelijk zou treden, is hoogst ernstig, en geeft een blik in het zieleleven des dichters.

In Engeland heeft men nog, gelijk vroeger bij vele hoven, een hofdichter, Poet Laureate, wiens taak is alle groote gebeurtenissen in het koninklijke huis te bezingen, en die daarvoor een jaarwedde geniet. Als zoodanig vervaardigde Tennyson o. a. het prachtig gedicht op het huwelijk van den prins van Wales, thans Koning Eduard van Engeland.

Krachtig bleef, bij zijn stijgenden roem als dichter, Tennysons dichtader vloeien. We noemen slechts het stoute gedicht op den aanval der brigade in den Krimoorlog, en de even vermaarde idyllen van koning Arthur, uit de oude Britsche overlevering. Alom bekend zijn het eenvoudig en toch zoo dichterlijk verhaal van „Enoch Arden” en het roerend schoone „Dora.”

Onvermoed arbeidde Tennyson voort tot zijn tachtigste jaar. Meesterlijk zijn zijn schilderingen van de natuur, gelijk die van het gemoedsleven. Hij is meer beschouwend dan verheven, en doet vaak aan een dichter uit de Middeleeuwen denken. Op velerlei gebied beweegt hij zich en steeds gemakkelijk. Zijn taal beheerscht hij volkomen. Hij is een der grootste en meest gelezen dichters van het later Engeland. Een beslist Christelijk dichter als bijv. Da Costa kan hij, bij allen ernst en diepte, toch niet genoemd worden. Veel van zijn werk is overgezet, ook in onze taal. Rijmloos gedicht is bij hem niet zeldzaam.

Tennyson overleed op 83-jarigen leeftijd, 6 Oct. 1892. Met hem stierf een der grootste en meest begaafde dichters van Engeland.

A. J. HOOGENBIRK.

Stoomdruk — LA RIVIÈRE & VOORHOEVE — Zwolle.